

42745165-4	03/06/2014	הארץ - כותרת	עמוד 7	1/2	27.57x25.17
11099100 בית חולי - 20160					

סוד הסם הנועלם

בבוקר שאחרי הנאנסות לא זוכרות כלום, בבדיקות אין ממצאים ולמשטרה יש יותר חורים מסיפור. למרות התרבות עדויות של קורבנות סם אונס, שכמה מהן הגיעו ל"הארץ", איש לא הועמד לדין בישראל. פיתוח חדש עשוי להביא לתפיסת העבריינים

יניב קובוביץ

אני רוצה להתלונן על בחור שהכרתי דרך האינטרנט, איני יודעת היכן גר על אף שהייתי ברירתו, אמרה לפני כמה ימים ר' לחור קרים בתחנת משטרה בתל אביב. "יצאתי איתו לשני ברים בתל אביב", סיפרה, "שתייתי שלוש כוסות יין ובכר האחרון הוא אמר לי שהוא ישים לי משהו במשקה בצחוק. לאחר מכן הלכנו אליו לדירה. הוא רצה לקיים אתי יחסי מין אך לא רציתי, הייתי מעורפלת". בשלב הזה איברה את הזיכרון. התמונה הבאה שלה היא כמה שעות אחר כך: "הבחנתי כי אני נמצאת ברירתו ללא חולצה וחזייה והיד שלי על איבר מינו, איני יודעת איך הגעתי למצב הזה. אמרתי לו 'למה לא שכת זונה', הוא נתן לי סטירה כי העלכתי אותו ואז הוא ביקש ממני לעזוב וורק עלי את הבגדים שלי".

המקרה של ר' הוא רק אחד משורת תלונות דומות המתקבלות מדי סוף שבוע בתחנות המשטרה בערים הגדולות בארץ, ובמיוחד בתל אביב. עיקרן "נאשם" אחד שאין לאתרו - סם אונס. גם אם יותר מחומר אחד קיבל את הכינוי הזה, והוא אינו חדש בעולם ולא כל שכן בישראל, עד לשנת 2005 ההתייחסות לשימוש בו בישראל היתה כמו אל אגדה אורבנית.

באותה השנה התלוננה אשה כי באה לאירוע משפחתי באולם אירועים בחולון והתעוררה כעבור זמן מה בתא השירותים, כשהיא שוכבת על הרצפה ותחתונה לצדה. כיצד הגיעה למצב זה? על כך לא ידעה לענות, היא לא זכרה. "נאנסת?" שאל אותה חוקר במשטרת תל אביב. "נראה לי שכן", השיבה. "איך הגעתי לשירותים? למה שאני אוריד תחתונים ואשליך אותם על הרצפה? אין לי מושג איך קרה לי מה שקרה". עד היום לא פוענח מקרה זה ואיש לא הואשם בגינו באונס. אך בינתיים הוכר קיומם של סמי האונס - בעיקר GBL ו-GHB, אך גם רוהיפנול וקטמין.

חומרים אלה, המשמשים בין היתר לניקוי חלקי מחשב, החלו את דרכם כתוספי מזון לפיתוח שרירים ונמכרו בחנויות טבע בארצות הברית. הם מצאו את דרכם למועדונים בערים גדולות בעולם, בעיקר אלה המזוהים עם הומואים, לא מעט בזכות השפעותיהם - הגברת היצר המיני ורפיח שרירים. אך החומרים האלה גם גורמים גם לירידה ביכולת ההתנגדות של הקורבן לתקיפה מינית, לערפול הכרה וישנוניות, ולחוסר אפשרות לזכור פרטים. לא חלף זמן רב עד ששימוש בסם לא היה עוד עניין של נטייה מינית אלא של נטייה פלילית - אונס נשים על ידי גברים. חומרי הסם מתנקים מהר מאוד מגוף האדם - עד 12 שעות אחרי השימוש - וניתנים לרכישה לכל דורש באינטרנט, והדבר קוסם לתוקפים ומקשה מאוד על המשטרה להביא אשמים לדין. עד היום טרם הוגש בישראל כתב אישום נגד אדם באשמת שימוש בחומרים אלה. יתר על כן, מאז הקמת המרכז לטיפול בנפגעי תקיפה מינית בבית חולים וולפסון, הידוע כ"חדר 4", לא נמצאו ראייה או שריד לשימוש בסם אונס באף בדיקת רעלים. מ-255 הנשים שפנו בשנה האחרונה לחדר 4, כ-13% מהעדויות נמצאה התאמה למאפייני תקיפה בסם אונס, אך באף אחת מהן לא נמצא זכר לסם. ללא ראיות ועדויות תומכות, המשטרה נאלצת לשחרר כל אדם הנחשד בביצוע המעשה.

"בעבר חשבתי שזו אגדה אורבנית, כי הרבה נשים הגיעו עם סיפור דומה אחרי שתיית אלכוהול ולא מצאנו שום דגימה של הסם", מספרת ר'ר ג'וליה ברדה, רופאת נשים ומנהלת המרכז לתקיפה מינית בוולפסון (חדר 4). "אחרי שנים שאני שומעת את הסיפורים אני יכולה לדעת בדיוק באילו מקרים היה שימוש בסם אונס. אנחנו מקבלים בנות שמספרות על סימנים דומים של איבוד זיכרון טוטלי ואיבוד שליטה מוחלט על הגוף".

הסם מתחיל לפעול 20 דקות בלבד לאחר כניסתו לגוף ופועל כארבע שעות. כעבור שמונה שעות הוא כבר מחוץ למחזור הרם ובתום 12 שעות גם לא יהיו לו שרידים בשתן. מרבית הנשים מגיעות למשטרה זמן מה לאחרי חר שלא ניתן לאתר את שרידיהן. "הבנות מגיעות רק ביום למחרת, כשהן עושות אחר ועוד אחר ומבינות שנאנסו או שמישהו ניצל אותן", אומר בכיר במשטרת מחוז תל אביב. "הן קמות ברירה או במלון ולא מבינות מה הן עושות שם, הולכות הביתה ורק לאחר מכן הן באות לתת עדות, כשאין זכר לסם ברם". מאחר שאותן נשים לא יכולות להעיד על מה שעבר עליהן, ואינן זוכרות רבה, מתקשה המשטרה לבנות תיקים.

"אני לא רוצה לקרוא לזה אונס, אבל אני יודעת שקרה משהו לא בסדר", אמרה לפני כמה חודשים אשה שבאה לתחנת משטרה בתל אביב. "אף פעם לא קרה שאיברתי ככה את הזיכרון". לדבריה, "שתייתי בסך הכל בקבוק יין בטווח של שש שעות, אז זה לא כזה הרבה. אני רוצה לבדוק אם סימני אותי, אני רוצה להבין מה קרה. שוב אני אומרת שאני לא זוכרת כלום, אז קשה לי להגיש תלונה. אבל מצד שני אני יודעת שקרה משהו לא נורמלי... היה מין באלימות שאני לא זוכרת, אני חושבת שהיה סם".

פיתוח שנעשה באירופה נותן עתה תקווה גם בישראל. מעבדות בצרפת ובגרמניה הצליחו לזהות את החומר GHB בשיער של הקורבן חודש לאחר האירוע. משרד הבריאות, בשיתוף מעבדת הרעלים בתל השומר, החל לפעול לשיתוף פעולה עם אותן המעבדות, ונבחנת אפשרות לשלוח אליהן דגימות שיער של ישראליות. נברקת אפשרות להקים מעבדה דומה בישראל. נצ"מ יצחק גטניו, מאגף חקירות ומודיעין במחוז תל אביב, טרם ען שהרבה תלוי בפיתוח החדש של בדיקת השיער. "בדיקה כזו, אם תהיה קבילה בבית משפט, תחולל שינוי דרמטי. הבדיקה נעשית רק לאחר חודש ימים, טווח זמן טוב לעשות את הבדיקות ולנהל חקירה מעמיקה, גם אם המתלוננת אינה זוכרת מה קרה בדיוק". בימים אלו הוקמה ועדה, בראשות ראש מעבדת הרעלים בתל השומר, כדי ללמוד את הבדיקה החדשה. הכוונה

עדויות של
נאנסות שהגיעו
ל"הארץ" מלמדות
על חוסר האונים של
המשטרה והפרקליטות,
שמעולם לא העמידו לדין
אדם שהשתמש בסם
האונס. פיתוח חדש
עשוי להביא לתפיסת
האנסים

יניב קובוביץ

עמוד
7

קצין משטרה: "הבדיקה החדשה שפיתחו באירופה, שמזהה את החומר GHB בשיער הקורבן חודש לאחר האירוע, תחולל שינוי דרמטי"